

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 22C/21/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1119206487
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ágnes Nagyová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2022:1119206487.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudkyňou Mgr. Ágnes Nagyovou v spore žalobcu: Q. H. X., K.. XX.XX.XXXX, O. XXX XX W. Č.. XXX, právne zast.: JUDr. Lubomír Müller, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy,

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a** .

II. Žalovanému sa nárok na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca dňa 14.05.2019 doručil súdu žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 267,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 06.05.2019 do zaplatenia. Predmetné konanie bolo vedené pod sp. zn. 22C/21/2019. Toho istého dňa žalobca doručil súdu aj žalobu o náhradu škody vo výške 1 243,72 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 06.05.2019 do zaplatenia, pričom uvedená žaloba bola vedená pod sp. zn. 12C/23/2019. Súd v priebehu konania uznesením sp. zn. 22C/21/2019 zo dňa 28.01.2020 spojil na spoločné konanie veci vedené na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 22C/21/2019 a 12C/23/2019 tak, že sa ďalej viedli pod sp. zn. 22C/21/2019.

2. Žaloby boli odôvodnené na tom skutkovom základe, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 15.12.1992 sp. zn. 4T/457/92 bol žalobca uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia civilnej služby podľa § 272a Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 12 mesiacov (I. odsúdenie). Rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.07.1993 sp. zn. 4T/284/93 bol znova odsúdený z rovnakého dôvodu, a to na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nepodmienečne so zaradením do I. nápravno-výchovnej skupiny. V odvolacom konaní bol rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15.09.1993 sp. zn. 5To/237/93 zmenený uvedený trest na peňažný vo výške 3 000,- Sk (II. odsúdenie). Žalobca tvrdil, že v dôsledku druhého odsúdenia bol prvý - podmienený trest premenený na nepodmienečný. Podľa žalôb bol žalobca vo výkone trestu od 07.03.1994 do 14.06.1994, kedy bol podmienenčne prepustený na základe uznesenia Okresného súdu Košice I. sp. zn. PP 109/94. Následne uznesením Okresného súdu Michalovce z 09.01.2018 č. k. 4Nt/22/2017-20 bol zrušený rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 z 15.09.1993. V dôsledku toho boli zrušené aj všetky nadväzujúce rozhodnutia. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 bol žalobca oslobodený spod obžaloby, pretože prokurátor na hlavnom pojednávaní ustúpil od obžaloby. Vzhľadom na uvedené si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 267,- eur titulom nezákonnej väzby, teda nezákonného obmedzenia osobnej slobody za obdobie od 07.03.1994 do 14.06.1994 s poukazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a uplatnil

si aj náhradu škody titulom trov obhajoby vo výške 1 243,72 eur za konania, ktoré viedli k zrušeniu nezákonných rozhodnutí a oslobodeniu žalobcu spod obžaloby. Za nezákonné rozhodnutia považoval rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.07.1993 sp. zn. 4T/284/93 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15.09.1993 sp. zn. 5To/237/93.

3. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Nárok uplatnený žalobcom v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 22C/21/2019 vyhodnotil ako nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. s tým, že právnym titulom malo byť rozhodnutie o treste v zmysle § 6 tohto zákona, teda rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 z 15.09.1993. Žalovaný vzniesol námietku premlčania žalobcom uplatneného celého nároku, keď mal za to, že si žalobca svoj nárok neuplatnil v zmysle § 23 zákona č. 58/1969 Zb. v jednoročnej objektívnej premlčacej lehote vzhľadom na to, že rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 z 17.04.2018 nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018 a žalobca podal žalobu až dňa 14.05.2019. Tiež tvrdil, že premlčacia lehota vymedzená v § 23 zákona č. 58/1969 Zb. má charakter objektívnej premlčacej lehoty, ktorá sa nepredlžuje ani o časový úsek trvania predbežného prerokovania nároku. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme žalovaný uviedol, že zákon č. 58/1969 Zb. neumožňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, rovnako Občiansky zákonník, na ktorý uvedený zákon odkazuje, vo svojom ustanovení § 442 ods. 1 rieši náhradu skutočnej škody a ušlého zisku. Okrem toho mal za to, že žalobca neunesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno, keď nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený úrok z omeškania z nemajetkovej ujmy, žalovaný poukázal na judikát R45/2000 a mal za to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až momentom právoplatnosti rozhodnutia o jej priznaní, preto v rozhodnutí o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné žalovaného zaviazat' na zaplatenie úroku z omeškania z platenia tejto náhrady.

3.1 Vo vzťahu k nároku na náhradu škody žalovaný zastával názor, že rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 z 27.07.1993 nie je príčinou údajného vynaloženia peňažných prostriedkov vo výške 1 243,72 eur zo strany žalobcu viac ako 24 rokov po vydaní tohto rozsudku, preto nie je príčinou vzniku žalobcom deklarovanej škody. Žalovaný považoval iniciovanie konania o povolenie obnovy trestného konania vedeného voči žalobcovi po viac ako 24 rokoch od odsúdenia, resp. viac ako 20 rokov po možnosti zahladenia odsúdenia žalobcu za bezpredmetný a bezúčelný krok. V súvislosti s uvedeným poukázal na to, že jedným z kritérií posudzovania dôvodnosti nároku na náhradu škody je účelnosť vynakladania peňažných prostriedkov v súvislosti s nezákonným rozhodnutím/ nesprávnym úradným postupom, pričom v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s namietaným trestným stíhaním by mohla vzniknúť výlučne majetková škoda spočívajúca v trovách povinnej obhajoby, a to iba v rozsahu trov za riadne preukázané a účelne realizované úkony právnej služby. Žalovaný nerozporoval spôsob výpočtu odmeny advokáta, ani jednotlivé náhrady hotových výdavkov v súvislosti so zastupovaním žalobcu v konaní o povolenie obnovy konania, nárok na náhradu škody však považoval za právne neopodstatnený, teda za nedôvodný v celom rozsahu bez ohľadu na správnosť numerického výpočtu výšky škody. Za účelom preverenia účasti žalobcu na verejnom zasadnutí dňa 09.01.2018 a hlavnom pojednávaní dňa 17.04.2018 však žalovaný navrhol pripojiť spis Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993. Ďalej žalovaný namietal nepreukázanie vzniku škody - skutočného úbytku majetkových hodnôt žalobcu, keď príjmový doklad č. 1/2018 z 26.06.2018 nepovažoval za relevantné potvrdenie o vzniku skutočnej škody, keďže bolo vyprodukované právnym zástupcom žalobcu. Nakoniec žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku na náhradu škody s poukazom na § 23 zákona č. 58/1969 Zb., keď mal za to, že jednoročná premlčacia objektívna lehota začala plynúť dňom 17.4.2018, kedy nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o oslobodení žalobcu spod obžaloby, a uplynula dňa 17.4.2019, pričom žaloba bola súdu doručená dňa 17.5.2019. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

4. V duplike doručenej súdu dňa 30.07.2019 a dňa 30.09.2019 žalobca rozporoval tvrdenia žalovaného, mal za to, že k premlčaniu nároku nedošlo, pretože sa premlčacia lehota predĺžila o dobu predbežného prerokovania jeho nároku, pričom žalobu podal na súd 22 dní od dátumu 25.04.2019, kedy žalovaný odmietol jeho nárok. Ďalej tvrdil, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nevyklučuje ani zákon č. 58/1969 Zb., za zásadné však považoval skutočnosť, že jeho nárok vyplýva priamo z ustanovenia čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o politických a občianskych právach. Vo vzťahu k náhrade trov obhajoby mal za to, že tu existuje príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím, keďže k obnove konania by

nemuselo dôjsť, ak by nebolo vydané nezákonné odsudzujúce rozhodnutie v roku 1993. Okrem toho uviedol, že k zahladeniu odsúdenia nedochádza automaticky, ale na základe rozhodnutia súdu, prípadne prezidenta republiky, pričom medzi zahladením odsúdenia a zrušením odsudzujúceho rozhodnutia je kvalitatívny rozdiel. Nakoniec, pokiaľ ide o potvrdenie o úhrade nákladov na trovy obhajoby, žalobca mal za to, že daný doklad môže „vyprodukovať“ len ten, kto poskytol právne služby, teda samotný právny zástupca.

5. Súd v poradí prvým rozsudkom zo dňa 12.06.2020 zaviazal žalovaného na povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a sumu 1243,72 eur spolu s príslušenstvom titulom náhrady trov obhajoby, vo zvyšnej časti požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobu zamietol, zároveň žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

6. Proti uvedenému rozsudku žalovaný podal odvolanie, v ktorom poukázal na to, že si žalobca od podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody uplatňoval svoj nárok titulom rozhodnutia o treste podľa § 6 zákona č. 58/1969 Zb., a to rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.7.1993, sp. zn. 4T/284/1993, pričom žiadne iné rozhodnutie orgánu verejnej moci nebolo zo strany žalobcu označované za dôvod vzniku ním deklarovanej škody. Z uvedeného dôvodu tvrdil, že žalobca si neuplatňoval nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 4 zákona č. 58/1969 Zb., práve naopak, rozhodnutím o treste. V nadväznosti na uvedené potom poukázal na to, že sa žalobca o vzniku škody mohol dozvedieť najneskôr právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku vydaného v predmetnej trestnej veci, t.j. dňom 17.4.2018, napriek tomu si svoj nárok uplatnil na súde až dňa 14.5.2019, t.j. po uplynutí jednoročnej objektívnej premlčacej lehoty podľa § 23 zákona č. 58/1969 Zb. Žalovaný opätovne poukázal na to, že v priebehu konania vzniesol námietku premlčania žalobcovho nároku uplatneného titulom rozhodnutia o treste, keďže rozhodnutie o treste malo byť právnym titulom, teda príčinou vzniku tak nemajetkovej ujmy ako aj majetkovej škody v podobe trov obhajoby vynaložených v trestnom konaní. Okrem toho namietal, že súd prvej inštancie nevyhodnotil žiadne konkrétne dopady rozhodnutia o treste na život žalobcu, keď žalobca sa konania o náhradu nemajetkovej ujmy osobne nezúčastnil a k veci nevypovedal, zároveň neuviedol žiadne konkrétne, preskúmateľné a preukázateľné dopady rozhodnutia o treste na jeho život.

7. Žalobca v rámci vyjadrenia k odvolaniu opätovne potvrdil, že za nezákonné rozhodnutie považoval rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.07.1993 sp. zn. 4T/284/93 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15.09.1993 sp. zn. 5To/237/93, keďže boli zrušené uznesením Okresného súdu Michalovce z 09.01.2018 č. k. 4Nt/22/2017-20.

8. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 10Co/85/2020 z 30.11.2021 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti o trovách konania a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že je nepochybné, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.07.1993 sp. zn. 4T/284/93 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15.09.1993 sp. zn. 5To/237/93, ktoré boli následne zrušené a žalobca bol spod obžaloby oslobodený, bol žalobcovi uložený peňažný trest 3000 Sk, a nie nepodmienečný trest odňatia slobody, preto nemohol bez ďalšieho obstať záver súdu prvej inštancie o tom, že práve na základe tohto rozhodnutia žalobca vykonal trest odňatia slobody a neskôr bolo rozhodnutie o treste zrušené. Odvolací súd uviedol, že ani sám žalobca v žalobe takto neargumentoval a poukazoval na to, že v dôsledku tohto druhého odsúdenia bol prvý podmienečný trest, ktorý mu bol uložený iným rozsudkom, a to rozsudkom Okresného súdu Michalovce z 15.12.1992, sp. zn. 4T/457/1992, premenený na nepodmienečný. Z uvedeného dôvodu potom nemohol obstať ani záver o existencii príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím o treste odňatia slobody a o nemajetkovej ujme, keďže súd prvej inštancie príčinnú súvislosť skúmal len medzi rozhodnutím o peňažnom treste a nemajetkovou ujmu žalobcu, ktorú však tvrdil v súvislosti s vykonaným trestom odňatia slobody. Rovnako odvolací súd považoval odvoláciu námietku ohľadom vzniku nároku na náhradu trov obhajoby v príčinnej súvislosti s právnym titulom uplatneného nároku za dôvodnú, pretože aj zo žiadosti o predbežné prerokovanie nároku je zřejmé, že nároky tam uvedené, teda aj náhradu trov obhajoby v trestnom konaní žalobca uplatnil v súvislosti s nezákonným väznením - rozhodnutím o treste. Vzhľadom na uvedené uložil povinnosť súdu prvej inštancie opätovne posúdiť aj žalovaným vznesenú námietku premlčania.

9. Po vrátení veci súdu prvej inštancie bolo na prejednanie veci nariadené pojednávanie, na ktoré sa dostavili zástupcovia strán sporu. Právny zástupca žalobcu poukázal na to, že prvé odsúdenie

žalobcu bolo premenené na nepodmienečný trest odňatia slobody v dôsledku druhého odsúdenia, v rámci ktorého žalobca dostal len peňažný trest. Mal za to, že žalobca bol vo väzení nesprávne. Ohľadom vznesenej námietky premlčania zotrval na svojej doterajšej argumentácii. Poverený zástupca žalovaného považoval žalobu za nepreukázanú, zároveň dodal, že žalobca nepredložil ním citované rozsudky ohľadom premeny peňažného trestu.

10. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi predloženými stranami sporu a so spisom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 (sp. zn. 4Nt/22/2017) a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci.

10.1 Podľa potvrdenia Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 04.09.2018 o výkone väzby a trestu odňatia slobody bol žalobca vo výkone trestu odňatia slobody v Košiciach od 07.03.1994 do 14.06.1994 na základe rozhodnutia Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/457/92, prepustený bol Okresným súdom Košice I (sp. zn. PP 109/94) s podmienkou na 1 rok.

10.2 Z návrhu na povolenie obnovy konania zo dňa 18.09.2017 adresovaného Okresnému súdu Michalovce súd zistil, že žalobca navrhol povoliť obnovu konania vedeného na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 4T/284/93 a následne zrušiť rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 a ďalšie obsahovo nadväzujúce rozhodnutia z dôvodu porušenia zásady ne bis in dem.

10.3 Uznesením Okresného súdu Michalovce č. k. 4Nt/22/2017-20 z 09.01.2018 bola na základe návrhu žalobcu poľená obnova konania v prospech odsúdeného - žalobcu a zároveň bol zrušený rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 z 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 z 15.09.1993.

10.4 Rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 bol žalobca oslobodený spod obžaloby zo dňa 7.7.1993 sp. zn. Pv 719/1993 podanej pre trestný čin nenastúpenia civilnej služby podľa § 272a Trestného zákona účinného do 31.12.2005 na tom skutkom základe, že napriek tomu, že v zmysle povolávacieho príkazu mal dňa 3.5.1993 nastúpiť civilnú službu, ktorú však v úmysle trvale sa vyhnúť nenastúpil. K oslobodeniu spod obžaloby došlo z dôvodu, že prokurátor Okresnej prokuratúry Michalovce na hlavnom pojednávaní ustúpil od obžaloby podľa § 239 ods. 2 Trestného poriadku. Podľa doložky právoplatnosti a vykonateľnosti uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018.

10.5 Z vyúčtovania trov obhajoby súd zistil, že si právny zástupca žalobcu vyúčtoval titulom nákladov právneho zastúpenia vo veci trestného činu podľa § 272a Trestného zákona č. 140/1961 Zb. sumu vo výške 1 243,72 eur. Uvedená suma pozostávala zo 4 úkonov právnej služby vo výške 300,26 eur (rok 2017 = 2x 65,08 eur + 2x 8,84 eur režijný paušál a rok 2018 = 2x 67,- eur + 2x 9,21 eur režijný paušál): 1./ prevzatie veci dňa 18.09.2017, 2./ návrh na povolenie obnovy konania dňa 18.09.2017, 3./ verejné zasadnutie dňa 09.01.2018 a 4./ hlavné pojednávanie dňa 17.04.2018; a z cestovných náhrad vo výške 943,46 eur za cestu Prievidza - Michalovce - Prievidza (spolu 654 km x 2 - za deň 09.01.2018 a deň 17.04.2018) a náhrady za stratu času. Z príjmového dokladu č. 1/2018 vyplýva, že právny zástupca JUDr. Lubomír Müller prijal od žalobcu dňa 26.06.2018 sumu 1 243,72 eur v hotovosti za právnu službu - pomoc pri zrušení nezákonného odsúdenia.

10.6 Podľa žiadosti žalobcu o odškodnenie a zadosťučinenie zo dňa 05.11.2018 adresovanej Ministerstvu spravodlivosti SR si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 267,- eur podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a náhradu trov obhajoby spojenej so zrušením odsudzujúceho rozsudku vo výške 1 243,72 eur.

10.7 Z oznámenia Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 25.04.2019 o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody súd zistil, že žiadosti žalobcu nebolo vyhovené, keďže ju ministerstvo vyhodnotilo ako nedôvodnú pre nepreukázanie kumulatívneho splnenia zákonných predpokladov vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej výkonom verejnej moci.

11. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) štát zodpovedá

za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste má voči štátu ten, na kom bol úplne alebo čiastočne vykonaný trest, ak v neskoršom konaní bol spod obžaloby oslobodený alebo ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody má i ten, kto bol v neskoršom konaní odsúdený na miernejší trest, než ktorý bol na ňom vykonaný na podklade zrušeného rozsudku.

Podľa § 8 zákona č. 58/1969 Zb. zodpovednosti podľa ustanovení § 5 a 6 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Ak ide o rozhodnutie vydané v občianskom súdnom konaní, ako aj v konaní pred štátnym notárstvom alebo miestnym ľudovým súdom, je ústredným orgánom Ministerstvo spravodlivosti tej republiky, na území ktorej má sídlo orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni. Ak však ide o rozhodnutie vydané v trestnom konaní proti osobám podliehajúcim vojenskej súdnej právomoci, je týmto orgánom ústredný orgán, ktorý vykonáva správu vojenských súdov.

Podľa § 10 zákona č. 58/1969 Zb., ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 20 zákona č. 58/1969 Zb. pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom.

Podľa § 23 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody podľa prvej časti druhej hlavy sa premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa článku 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

Podľa § 391 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

12. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané a medzi stranami nebolo sporné, že žalobca bol rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/457/92 zo dňa 15.12.1992 (I. odsúdenie) uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia civilnej služby podľa § 272a Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 12 mesiacov. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 zo dňa 27.07.1993 (II. odsúdenie) bol znova odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nepodmienečne, pričom rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 zo dňa 15.09.1993 bol uvedený trest zmenený na peňažný vo výške 3 000,- Sk. Žalobca bol na základe potvrdenia Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže vo výkone trestu od 07.03.1994 do 14.06.1994, t.j. 100 dní, a to na základe rozhodnutia Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/457/92 z 15.12.1992 (t.j. I. odsúdenie). Žalobca následne podal návrh na povolenie obnovy konania vedeného na Okresnom súde Michalovce

pod sp. zn. 4T/284/93 a žiadal o zrušenie rozsudku sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 (II. odsúdenie) z dôvodu porušenia zásady „nie dvakrát o tej istej veci“. Okresný súd Michalovce na základe daného návrhu uznesením č. k. 4Nt/22/2017-20 z 09.01.2018 zrušil rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 z 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 z 15.09.1993. Nakoniec bol žalobca rozsudkom č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 oslobodený spod obžaloby (pre trestný čin nenastúpenia civilnej služby podľa § 272a Trestného zákona účinného do 31.12.2005), pretože prokurátor na hlavnom pojednávaní ustúpil od obžaloby. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018.

13. Podmienkou zodpovednostného vzťahu v zmysle zákona č. 58/1969Zb. je: 1. vykonanie trestu celkom alebo sčasti, napriek tomu, že v neskoršom konaní došlo k oslobodeniu spod obžaloby alebo k zastaveniu trestného stíhania, 2. vznik nemajetkovej ujmy a 3. príčinná súvislosť medzi podmienkami 1 a 2. Žalobca sa domáhal náhrady škody a nemajetkovej ujmy nepochybne na základe rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.07.1993 sp. zn. 4T/284/93 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15.09.1993 sp. zn. 5To/237/93, ktorými mu však bol uložený peňažný trest. V súvislosti s uvedenými rozhodnutiami žalobca nevykonal trest odňatia slobody, uvedené vyplýva aj z potvrdenia Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 04.09.2018. Žalobca mal za to, že z dôvodu, že s poukazom na uvedené rozhodnutia mu bol podmienený trest odňatia slobody uložený rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/457/92 zo dňa 15.12.1992 (I. odsúdenie) premenený na nepodmienečný, mal nárok si uplatniť náhradu škody, aj nemajetkovej ujmy. Uvedené rozhodnutie však súdu nepredložil a nebol súčasťou ani pripojeného spisu Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/1993 (sp. zn. 4Nt/22/2017). Hoci rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 4T/284/93 zo dňa 27.07.1993 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5To/237/93 zo dňa 15.09.1993 boli v neskoršom období na základe návrhu žalobcu na povolenie obnovy konania zrušené a žalobca bol spod obžaloby oslobodený (rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018), je nepochybné, že trest odňatia slobody, v súvislosti s ktorým sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, nebol vykonaný na základe ním označených rozhodnutí o treste. Vzhľadom na to súd dospel k záveru, že v prípade uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (už len v zostávajúcej sume 1000,- eur) neboli splnené predpoklady na vznik zodpovednosti štátu za škodu, keďže medzi žalobcom uvedenými rozhodnutiami, na základe ktorých si daný nárok uplatnil, a tvrdenou nemajetkovou ujmom nie je daná príčinná súvislosť. Žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu vykonaného trestu odňatia slobody v trvaní 100 dní, v konaní však nebolo preukázané, že by trest odňatia slobody bol vykonaný na základe rozhodnutí, ktoré boli z dôvodu podaného návrhu na obnovu konania zrušené. Avšak aj v prípade, keby sa žalobca bol domáhal náhrady nemajetkovej ujmy na základe I. odsúdenia, mal súd za to, že žalobca neuniesol bremeno tvrdenia, ani dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy, keď len stroho skonštatoval a považoval za zrejmé, že v dôsledku vykonaného trestu odňatia slobody a následného oslobodenia spod obžaloby mu vznikla nemajetková ujma. Na preukázanie svojich tvrdení nič nenavrhol. Súd podporne poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/162/2019 z 14.04.2020, podľa ktorého „rozhodujúce skutočnosti významné pre ustálenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy musia byť v kontradiktórnom procese tvrdené a preukazované poškodenou osobou. Poškodenú osobu totiž zaťažuje bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno preukázať dôvodnosť uplatňovanej výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobca v priebehu celého konania odôvodnil požadovanú výšku nemajetkovej ujmy jediným tvrdením v podanej žalobe, že "nezákonné rozhodnutia viedli k nezákonnému väzneniu a tým vzniku nemateriálnej ujmy. Nezákonné väznenie nemožno považovať bez ďalšieho za také neoprávnené konanie, v dôsledku ktorého by žalobcovi automaticky prináležal nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy, keďže žalobca nepreukázal dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy a náležite nepreukázal vznik konkrétnych nepriaznivých následkov. Len tvrdenie žalobcu o znížení ľudskej dôstojnosti a nervovom vypätí považoval odvolací súd za nepostačujúce pre priznanie nemajetkovej ujmy.“ Nakoniec, pokiaľ ide o žalovaným vznesenú námietku premlčania, súd poukazuje na bod 18. uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Co/85/2020 z 30.11.2021, podľa ktorého nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy nie je premlčaný, pretože nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej podľa zákona č. 58/1969 Zb. sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Uvedené je z dôvodu, že žalobca trest odňatia slobody vykonal v čase, kedy už bola Slovenská republika ako jeden z nástupníckych štátov ČSFR viazaná Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho Protokolmi od 18.3.1992, teda bola zodpovedná za všetky skutky za obdobie od 18.3.1992. Z uvedeného dôvodu prichádza do úvahy aplikácia čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého má každý nárok na odškodnenie, kto bol

obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku. Na základe vyššie uvedených súd žalobu v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol z dôvodu, že neboli kumulatívne splnené predpoklady na vznik zodpovednosti štátu za škodu.

14. Okrem náhrady nemajetkovej ujmy si žalobca uplatnil aj nárok na náhradu škody titulom trov obhajoby, ktoré mu vznikli v súvislosti s trestným konaním - konaním o povolenie obnovy konania a následným konaním, v rámci ktorého došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby. Súd nepovažoval žalobu za dôvodnú ani v tejto časti, pričom prihliadol na žalovaným dôvodne vznesenú námietku premlčania. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, žalobca sa domáhal náhrady škody titulom rozhodnutia o treste - rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.07.1993 sp. zn. 4T/284/93 a rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15.09.1993 sp. zn. 5To/237/93, ktoré boli v dôsledku povolenia obnovy konania zrušené uznesením Okresného súdu Michalovce č. k. 4Nt/22/2017-20 z 09.01.2018 a následne rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018 bol žalobca oslobodený spod obžaloby (rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018).

15. Premlčanie je definované ako uplynutie času ustanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, aby sa právo bolo vykonalo, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Dôvodné vznesenie námietky premlčania má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva a súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať. Zásada hospodárnosti konania vedie k tomu, že súd prednostne posudzuje v konaní vznesenú námietku premlčania bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie napr. výšky škody a podobne.

16. Rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 4T/284/1993-63 z 17.04.2018, ktorým bol žalobca oslobodený spod obžaloby, nadobudol právoplatnosť dňa 17.04.2018. Jednoročná premlčacia doba podľa § 23 zákona č. 58/1969 Zb. uplynula dňom 17.04.2019. Žaloba bola podaná na súde dňa 14.05.2019, teda po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby. Ustanovenie § 22 ods. 1 a 2 zákona č. 58/1969 Zb. sa vzťahuje na premlčanie všetkých práv podľa zákona č. 58/1969 Zb., avšak s výnimkou práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe či treste, ktoré upravuje práve ustanovenie § 23 zákona č. 58/1969 Zb. V prípade premlčania podľa ustanovenia § 22 ide o kombináciu subjektívnej a objektívnej lehoty, kým podľa § 23 zákon počítá len s jedinou objektívnou lehotou v dĺžke jedného roka, pričom táto premlčacia lehota začína plynúť dňom právoplatnosti rozhodnutia, ktorým došlo k zastaveniu trestného stíhania. Uvedené vyplýva aj z dôvodovej správy k ustanoveniu § 23, podľa ktorej ide o premlčanie práva na náhradu škody za väzbu alebo trest upravené v druhej hlave, prvá časť, bolo treba pripnúť začiatok behu premlčacej lehoty ku dňu, kedy nadobudol právoplatnosť oslobodzujúci rozsudok alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené. Vzhľadom na uvedené sa súd stotožnil s procesnou obranou žalovaného a vznesenou námietkou premlčania, podľa ktorej premlčacia doba počas predbežného prerokovania nároku podľa § 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. neplynula, ako to vyplýva z ustanovenia § 23 zákona č. 58/1969 Zb. Právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste sa premlčuje podľa § 23 zákona č. 58/1969 Zb., t.j. za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené (obdobne viď rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 16C/13/2018 z 02.05.2019). Z dôvodu vznesenej námietky premlčania potom súd žalobu aj v časti požadovaného nároku na náhradu škody titulom trov obhajoby zamietol.

17. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 396 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

18. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania a trov odvolacieho konania súd rozhodol jedným výrokom, keď žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže si nárok na náhradu trov konania neuplatnil. Súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 3 CSP s tým, že žalovaný bol v predmetnom konaní v plnom rozsahu úspešný z dôvodu zamietnutia žaloby. Hoci rozsudok súdu prvej inštancie bol zrušený na základe odvolania žalobcu, v konečnom dôsledku však súd žalobu zamietol, teda žalobca bol v predmetnom konaní v plnom rozsahu neúspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno písomne podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.